

Diadcyczna wymiana wsparcia, dobrostan afektywny i stygmat HIV/AIDS: Codzienne badanie dziennikowe par romantycznych współtworzonych przez osoby żyjące z HIV

W czerwcu 2021 minęło już 40 lat odkąd naukowcy po raz pierwszy odnotowali przypadki zakażenia ludzkim wirusem niedoboru odporności (HIV), czego skutkiem była nieznana wcześniej choroba, zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS). Przez te wszystkie lata ogromne postępy w leczeniu HIV zmieniły społeczne postrzeganie tej choroby ze schorzenia definitywnie śmiertelnego na przewlekły problem medyczny poddający się kontroli. Tym samym, obecnie średnia długość życia osób żyjących z wirusem HIV nie różni się znacząco od średniej długości życia w populacji ogólnej. Pomimo tych pozytywnych zmian osoby żyjące z wirusem HIV wciąż deklarują niższy poziom dobrostanu, nie tylko w porównaniu z populacją ogólną, ale także na tle pacjentów cierpiących na inne somatyczne choroby przewlekłe. Wyniki badań wskazują, że przyczyną tej paradoksalnej sytuacji jest wciąż utrzymująca się stygmatyzacja osób żyjących z HIV, której zewnętrzne przejawy zmieniały się w czasie, ale ogólne nasilenie pozostało na stosunkowo podobnym poziomie jak w początkowym okresie epidemii HIV/AIDS. Stygmatyzacja związana z HIV/AIDS jest uważana za główne źródło indywidualnego dystresu psychologicznego i niskiego dobrostanu, ale również w perspektywie globalnej jest uznawana za kluczową barierę w efektywnym zwalczaniu epidemii HIV na świecie.

Przewlekła choroba somatyczna stanowi źródło stresu chronicznego nie tylko dla pacjentów, ale także dla ich bliskich w roli opiekunów. W tak obciążającej sytuacji wzajemna wymiana wsparcia społecznego odgrywa kluczową rolę w funkcjonowaniu obu tych osób, jednak badania dotyczące codziennego otrzymywania i udzielania wsparcia w związkach intymnych w chorobie są wciąż rzadkie. Codzienne *udzielanie* wsparcia może być szczególnie istotne dla pacjentów, ponieważ może podnosić ich poczucie skuteczności i samoocenę mimo choroby, co jest zgodne z ogólną teorią wsparcia społecznego wzmacniającego poczucie wartości. Głównym celem projektu jest zbadanie relacji między postrzeganym codziennym udzielanym i otrzymywanym wsparciem społecznym, codziennym samopoczuciem emocjonalnym i codziennym doświadczeniem stygmatyzacji HIV/AIDS w związkach osób żyjących z HIV (PLWH).

Aby zbadać mechanizmy wymiany wsparcia społecznego dotyczące fluktuacji codziennego samopoczucia i codziennego doświadczenia stygmatyzacji, planujemy skorzystać z innowacyjnego pomiaru psychologicznego, mianowicie diadcycznego intensywnego pomiaru podłużnego. Codzienne pomiary online będą obejmować ocenę wsparcia społecznego, stygmatu i samopoczucia emocjonalnego u obu partnerów tworzących diadę, z uwzględnieniem ich sero-niezgodnego (jeden z partnerów żyje z HIV) lub sero-zgodnego (obydwaj partnerzy żyją z HIV) statusu. Całkowity czas wypełnienia codziennego dziennika online będzie poniżej 7 minut i obejmie 3 tygodnie; każdego wieczoru partnerzy w ramach danej diady niezależnie wypełnią otrzymane spersonalizowanym linkiem kwestionariusze online.

Podsumowując, chcemy podkreślić potencjalne korzyści związane z realizacją naszego projektu badawczego, które mają zarówno znaczenie epistemologiczne, jak i społeczne. Po pierwsze, analiza istniejącej literatury wskazuje, że proponowane badanie będzie pierwszym, które zbada wymianę wsparcia społecznego, samopoczucie emocjonalne oraz stygmatyzację HIV/AIDS w codziennym diadcycznym schemacie badawczym. Po drugie, projekt ma solidne podstawy teoretyczne i jako taki może dostarczyć nowej wiedzy w dziedzinie klinicznej psychologii zdrowia w zakresie mechanizmów wymiany wsparcia społecznego w chorobach przewlekłych. Po trzecie, w ramach społecznej odpowiedzialności nauki planujemy w projekcie współpracę z organizacją pozarządową "Pozytywni w Tęczy", pomagającą osobom żyjącym z HIV. Ten projekt zostanie także zrealizowany w ramach umowy o współpracy między Wydziałem Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego a Instytutem Psychologii Uniwersytetu SWPS w Warszawie, co również przyczyni się do dalszego wzmocnienia pozycji obu jednostek poprzez wysokiej jakości publikacje naukowe.